

BECAUSE THE WORLD IS ROUND

IVIKA SILLAR

Edna Mazja, „Mängud tagahoovis ehk Because”. Heebrea keelest tõlkinud Kalle Kasemaa. Lavastaja: Viktor Rõžakov (Moskva). Muusikaline kujundaja ja DJ: Aleksandr Žedeljov (Vene Teater). Osades: Alina Karmazina (Vanemuine), Märt Avandi, Kristo Viiding, Lauri Lagle ja Mihkel Kabel.

Eesti Draamateatri esietendus 5. IV 2009 endises Heliose kinos.

Väikese rohelise mehikese lahel loal kõmbin üle Pärnu maantee. Suman inimtropis. Otse minu ees kõnnivad kaks teismelist. Kuna nad räägivad valjusti, olen sunnitud pealt kuulama. Üks küsib teiselt: „Kuule, kas nad ikka ise ka teavad, missuguseid pükse nad kannavad?” Teine vastab külma põlgusega: „Ole rahulik. Nad teavad ülihästi, missuguseid pükse nad kannavad.” Millest

Võib nukralt nentida, et võitjaks jääb külm mõistus ja jõud ning inimlik haprus ja tunded ei maksa suurt midagi. Kurjus pääseb terve nahaga. Sela — Kristo Viiding, Dvori — Alina Karmazina, Asaf — Märt Avandi ja Gidi — Mihkel Kabel.

nad ometi räägivad, jõudsin mõelda, kui nägin – meetrike meist eespool kõnnib nooruke tütarlaps. Veidi end hõõritades. Tema püksid olid pigem olematud kui olemas. See oli märk. Astuge ligi. Olen odav.

Naise väarikus. Naise au. Kas neil mõistetel on praegu hinda või on nad muutunud naeruväärseks? Lavastus „Mängud tagahoovis“ kompab teismeliste elu pahupoolt. Mis asi on mehelikkus, mis asi on naiselikkus? Igavene küsimus. Muist mehi lihtsalt on mehelikumad kui teised mehed ja muist naisi lihtsalt on naiselikumad kui teised naised. Ja ülejäänud hammustavad huult ja kannatavad. Ja kui sa oled jätkuvalt teismeline, sa pole enam laps ja mitte kuidagi ei anna veel täiskasvanu mõõtu välja, ning kui sul pole aimu, kuhu rühma sa kuulud, siis lähed närvi ja püüad probleemi kuidagi tagant lükata... See enesekehtestamise kahevõitlus vastasugupoolega tuleb läbida kõigil siia ilma sündinutel. Mõni ei kannata vastuolu välja ja lahkub. Enamik jääb püsima. Mis aitab selles võitluses? Mõni arvab, et parim lahendus on olla mitte sa ise, vaid näida kellegi teisena. Ärplemine, omahinna tõstmise kehtestamine ja kelkimisega, vastupandamatu soov olla iga hinna eest „päris“, olla kogenud, olla teadja. Oskamatus kanda oma vanust, sellele ongi näidend üles ehitatud. Aga seda tuleb kahjuks osata. Kolmeteistkümneselt, neljakümne kolmeselt ja ka kaheksakümne kolmeselt.

Tegin pattu, lavastajat ära ei tundnud. Mitte et nime ei tea, aga ei äratanud mitte mingisugust huvi. Nägin teda mingis reklaamiklipis. Midagi räägib. Jutt nagu ümmargune. Mul on kiire, leegin mööda tuba ringi, pole aega süveneda. Kuskil intervjuus mainib, et tahab ära kaotada režissööri diktatuuri. No teate, seda juttu ma kuulsin juba siis, kui olin veel noor ja ilus. Et lavastajateater on ikka midagi väga hullu ja tuleb haka-

ta mõtlema selle likvideerimisele. Ei võtnud neid jutte tõsiselt ei siis ega praegu. Et lavastaja Viktor Rõžakov oleks selles lavastuses oma idee ellu viinud, seda öelda ei saa. Ta pole iseennast ei ära kaotanud ega likvideerinud, pigem varjunud, peitunud. Tema tööprintsibiis paistab puuduvat agressiivsust, pealetükkivust ja efektitsemise vajadust. Üks efekt siiski oli. Kui kino Heliose pörandale kunstlikult loodud treppidest vaevaliselt üles komberdad, on sulle näkku suunatud heledamast hele projektori valgus. See pimestab täielikult. Tulin kaksikümne minutit varem saali, aga tajun, et kõik kohad on kinni. Häguselt näen tohutut hulka prillitatud kortsulisi nägusid. Sooh. Vanaemad ja vanaisad on tulnud lastelaste pärast muretsema... Kui suure surmaga lõpuks mingi koha leiad, siis võid ainult õnne tänada, et konte ei murdnud. Ja siis algab etendus. Lavaauk, mis enne oli pimedusse mattunud, lööb särava ja lava ülesehitus kogu oma maskuliinses lihtsuses on silmade ees. Efekt on absoluutne. See tohutu metallvõrk, mis ühtaegu eraldab ja ühendab saali lavaga; trepp, mis viib üles kõrgendikule; lihtsad puulavatsid ja lava keskel tõsise konstruktsiooniga metallist kiik. See lavapilt on väga lihtne, väga läbimõeldud, väga kasulik. Lavakujunduse autoriks on Rõžakov ise. Ma mainisin, et trepp viib kõrgendikule. See pole tegelikult mingi „kõrgendik“, see on rõdu. Kino Heliose, pealinna kõige parema kino rõdu. Ja seal rõdu all asus 25. rida, kus ma peaaegu terve oma klassiga käisin igal esmaspäeval trofeefilme vaatamas. Esmaspäeviti nimelt vahetus programm. Küllap see prillitatud publik tajus seda ruumi samamoodi. See on meie kino, minu põlvkonna kino, meie ühine minevik ja mälestused. Jah, ruum on praegu räämas, telliskiviseinad murenemas ja näevad üsna kurblikud välja, aga kui ma oleksin hüüdnud üle saali kõva häälega Ma-

Mõnes stseenis on Alina Karmazina Dvori täielik laps, mõnes ülisensuaalne ärkav naine. Alaväärsuskompleksiga, mida püüab peita bravuurse käitumise taha.

rika Rökk ja „Minu unelmate naine“, kahtlustan, et see teatripublik oleks vastanud mulle aplausiga. Kui teist korda käisin lavastust vaatamas, siis olid saal ja lava täisvalguses, mul oli kindel koht, ei pidanud millegi üle muretsema. N-ö kunstiline efekt oli likvideeritud. Ma ei igatsenud teda taga.

Etendus hakkas kohe peale, ei mingit venitamist ega hoovõtmist. Lavaaeg maksab. Meie oma režissöörid tihtipeale unustavad selle tõe. Sel juhul lugu ei käivitu, stseenid ei haaku, näitlejad loivavad mööda lava ja lobisevad tühja. Ja kui siis lõppude lõpuks on tükk käima saadud, siis on jälle lõpetamisega raskusi. Enne ei saa küdema, pärast ei saa pidama. Nüüd võiks arvata, et kui selle etenduse alguses on lugu kohe käivitu-

nud, siis käibki hirmus *action*, tempo paneb kõik paika ja sündmused arenevad hirmuäratava kiirusega. Vastupidi. Koolivaheaeg, päike paistab, kole palav, homseks midagi õppida pole, aega on küll ja küll. Etenduse tempo on alguses väga aeglane. Ma ei suutnud lihtsalt uskuda, et see nii aeglane on. Lavaaeg nagu veniks lõputult ja samas on ta ääreni täidetud, tiine inimsuhetest, ja konflikt põrmitseb kuskil pingi all ja ootab oma hetke. Siin on näitlejat usaldatud, talle on aega antud, ta on õigesti häälestatud. Viktor Rõžakov on näitlejakeskne lavastaja. Kõik näitlejad, viis neid ongi, sobivad ülihästi oma rolli. Jääb isegi mulje, et on korraldatud palju *casting'*uid, iga-sugused assistendid ja abid on end hingatuks jooksnud, et just sellist näitlejate

kollektiivi kokku saada. Mingeid *casting'*uid ei ole olnud, Draamateatrist olidki võtta ainult need neli noort meesnäitlejat, naisnäitleja on juurde toodud. Ruumitajuga lavastaja Viktor Rõžakov on hästi kohandunud vana kinosaali õhustikuga, kohandunud just sellise trupiga, ja jääb isegi mulje, et näidend on ka end kuidagi püüdlikult nihutanud, et sobituda eesti näitlejatega. Lavastus on väga stabiilne. Näitlejad justkui improviseeriksid, aga tegelikult on kõik paika pandud. Ei midagi juhuslikku. Lavaline tegevus on sujuv ja nõtke, stseenid haakuvad üksteisega suurepäraselt, väljavenitatud pauside ajal sätib lavastaja näitleja oskuslikult suurde plaani. Teatriseadusi Rõžakov tunneb. Ta on professionaal.

Igal näitlejal on kaks rolli – mänguväljaku teismeline ja sellesama teismelise advokaat kohtus. Alina Karmazina veel prokuröri osas. Laval käib pidev ümberriietumine ja ümberkehastumine selle riietumise ajal. Algul tundus, et see riietumine on märgilise tähendusega ja see võte seletab, kus midagi toimub ja milleks. Hiljem see riietega sahmimine kaotab nagu oma tähenduse ja näitleja on see, kes määrab ning annab orientiiri. Kõik on väga selge, mis ja kus, mingit segadust ega kaksipidi mõtlemist ei ole. Lavastaja peab oskama tahta ja kui ta ei oska, siis pole ta lavastaja. Rõžakovis pole grammigi lavastuslikku edvistamist. Kõik töötab terviku heaks. Režissuur – see on koostisosade kooskõla. Võin ju pakkuda sellise loosungi välja, kui lavastus seda igatpidi kinnitab. Ja veel. See on pedagoogiline režissuur. Selle mõiste kõige kaunimas mõttes. Režissöör ei efektitse, tema ühiskondlik ja maailmavaateline mentaliteet on iseneslikult tajutav, aga siia lisandub see hinnatav pedagoogiline moment. Viktor Rõžakov tegeleb näitleja kui loojaga, kui omatahtsi elava inimesega, kelle jaoks tänase päeva rolli sisu seostub te-

ma isikliku eelneva eluga ning rolli mõtestatus ja õnnestumine võivad määrata tema kui isiku tuleviku. Mitte karjääri mõttes, vaid elu mõtestamise, probleemide tajumise pealt. Selle koostöö mingid viljad võivad aidata noort näitlejat tema edaspidises elus. Arvan, et ma ei eksi. Oleksin võinud ju minna näitlejate käest küsima, et kuidas oli kah, aga ma ei teinud seda. Ja midagi enneolematut minu väites ju ka ei ole. Viktor Rõžakov on näitlejameisterlikkuse õppejõud Moskva Kunstiteatri stuudios. Arvan, et tänase päevani parimas Vene teatrikoolis. Tüki ettevalmistamise ajal viis ta trupi kolme Eesti kooli, kus õpetatakse kinonipeetavaid – Tartusse, Tapale ja Viljandisse. Intervjuus teatrikriitik Boris Tuchile¹ kõlas ka Makarenko nimi. See poolteist kuud, mis proovideks oli ette nähtud, töötas trupp ilma puhkepäevadeta, sõna otseses mõttes koos eksisteedes. Intervjuu lõppedes ütleb lavastaja diplomaatiliselt, et mitte tema ei aidanud noori näitlejaid, vaid noored aitasid teda või õigemini nad koos püüdsid selle aja jooksul säilitada endas inimest praeguses jultunud, pöörases ja vaimuvaeses maailmas, et mängu kaudu uute silmadega näha ka iseennast.

Alina Karmazinalle on Dvori roll otsekui kingitus. Ja ta on selle ära teeninud. Ma ei tea ühtegi teist näitlejannat meie teatris, kes oma eelduste poolest oleks sellesse lavastusse nii hästi sobinud. Tal on kaks väga suurt silma, kuhu mahub palju. Ta on väikest kasvu ja väga sale, ei teki hetkekski kahtlust, et ta on just nii vana, kui näidendis ette nähtud – neliteist aastat ja kümme kuud. Ta on ilus, naiselik, kui vaja, kõneleb väikese aktsendiga, mis muudab tema tegelaskuju mingil määral ebalevaks, püüdlikuks ja alandlikuks. Kui prokuröri osas seda ebalevust vaja pole, muutub aktsent peaaegu märkamatuks. Mõningates stseenides on tema Dvori täielik laps, mõnedes ülisensuaalne ärkav

Kus lõpeb loom ja algab inimene? Millal ütleb inimene endale „ei”? Ja mida peab tegema, et temas see võime oleks? Asaf – Märt Avandi, Gidi – Mihkel Kabel, Šmulik – Lauri Lagle ja Sela – Kristo Viiding.

naine. Alaväärsuskompleksiga, mida püüab peita bravuurse käitumise taha. Ta teeb endale kogu aeg reklaami, kord suitsetamise, kord õllejoomise, mootorratta või väljakutsuva poosiga moeajakirja kaanepildilt. Ta ei suuda hinnata olukordi ja käitub lapsikult. Tantsides on ta naine, kes „teab”. Kehaline areng sammub ees, psüühika ei jõua järele. Kas Dvori on süüdi, et ta vägistati? Kahtlemata on. Aga see ei vähenda noorukite süükoormat. Prokuröri rollis ei kriipsuta Alina Karmazina alla ei tigestust ega väiklust, ta on missioonitundega jurist. Ja rollile annab jumet seegi, et ka siin on meespartneril (Asafi advokaadil) tema üle teatav võim, mida prokurör endale teadvustab ja millest püüab vabaneda. Mingi saladus on sel-

les prokuröris, mida ära mõistatada on võimatu, aga see annab rollile mitmemõõtmelisuse. Väga meeldis lõputseen. Süüdlased on süüdi mõistetud. Dvori prokuröristub keset lava kiigel ja vaatab tühjusse. Asafi advokaat kutsub teda ära. Tule ära, Alina, kõik on lõppenud, enam ei tule midagi! Umbes nii kõlab tekst. Alina ei tule ja käsib partneril uttu tõmmata. Meespartner lööb käega ja lahkub lavalt. Alina jääb, just nii teda kutsus meespartner, ta on nüüd juba Alina, ta jääb keset lava üksinda. Ta annab hoogu ja kiigub üha pöörasemalt. Siin nad nüüd on. Mees ja naine. Mees raputab endast kõik maha ja sammub edasi. Naine emotsioneerib, lööb end uuesti vahtu, kerib endas kogu sündmuste rea uuesti üles, põeb ja valu-

tab oma hinge. Teistmoodi ta ei oska. Ta on naine.

Asaf Saharov. Seitsmeteistkümneaastane. (Näitleja Märt Avandi.) Varaküps. Ta teab, et maailm on külm. Ta ise on ka külm. Arvan, et tal on määratu võim oma ema üle, kui ta just ei ole orb. Ja ma ei imestaks, kui tal oleks võim ka oma klassijuhataja üle. Klassijuhataja lihtsalt lipendaks oma õpilase lõa otsas. Aga see on kõik luul, ema ja klassijuhataja olemasolu me võime ainult aimata. Märt Avandi lavanatuuri kohta võib öelda, et tema näitlejaenergia on alati suunatud, see ei hägustu, ei valgu laiali. Selles rollis on ta minimalistlik. Väga vaikne, ei tõsta häält. Mahe ja malbe. Sisendusjõuline. Pehme. Kassilik. Lõtv. Asaf on suur kombinaator. Kaliif. Selle mänguväljaku peaminister. Ta on väarikas, peaaegu pühalik, kõigutamatu ja ihaldatav. Oma olemuselt on ta paheline ja seda ei muuda enam miski. Psühhosadist. Ainult üks kord terve etenduse jooksul on Asafil õigus, kui ta ütleb Dvorile: „Mine koju ja pese end puh-taks!“ Liidriomadusi pole tal endas vaja olnud välja arendada, need olid hälli kaasa pandud. Ta on üliandekas negatiivsete ideede autor ja oma intriigi ehitab ta oskuslikult Šmuliku peale üles, kasutades selleks kõiki hoobasid. Eelkõige oma mängukaaslasid. Näidendis on ette nähtud, et advokaadid sarnanevad kaebealustega, ning tõesti, mänguväljaku situatsioon kandub ilma igasuguse kohmakuseta üle kohtumajja. Juristlik künism ning meeste ühtekuuluvustunne loob täpselt sama jõudude vahekorra nagu mänguväljakul – neli ühe vastu.

Ainus, kes tegelikult suudaks Asafile vastu astuda, on Šmulik. (Näitleja Lauri Lagle.) Tal on ka motivatsioon – hoolib Dvorist ja on tegelikult hirmsasti armukade. Aga neurootilise ja jõuetuna, nagu teda mängib Lauri Lagle, teevad tema hädised vastuhakukatsed asja

ainult hullemaks. Süda on poisil õigel kohal, aga ega ta eriti taibukas nüüd ka ei ole. Heitlik, hüsteeriline, reageeringud on spontaansed ja närvilised. Näidendi järgi peaks ta olema astmahaige, mis seletaks paljugi, aga mulle ei jäänud muljet, et näitleja oleks seda külge kuidagi rõhutanud. Ja küllap polnud vaja, niigi kõik selge. Ainus asi, mis jäi tema osatäitmisel puudu, oli teksti kuuldavus. Jah, enamiku teksti räägib ta seljaga publiku poole, selline on misantstseenide ülesehitus. Rolli emotsionaalne külg oli haarav, aga tekst uppus emotsiooni sisse ära. Seda annaks ju parandada?

Gidi ja Sela. (Näitlejad Mihkel Kabel ja Kristo Viiding.) Neid on ainult kaks. Aga nad moodustavad massi. Nad on vihid kaalukausil. Kui neis oleks isikupära, võimet oma peaga mõelda, tsipakenegi vastutustunnet, kui nad teaksid, mis asi on halastus, oleks kogu õudus olemata. Aga nad on kaks mannetut poisikest, kes tohutu vaimustusega mõnitavad kamba kõige nõrgemat liiget ning molutava aupaklikkusega püüavad meeldida kamba liidri. Üksi olen nõrguke, aga kambas olen mees. Kamba vaim, kamba moraal, kamba hierarhia, kamba... Manipuleeritav mass. Nad on nii paindlikud. Neid annab vormida. Ja Asaf teeb seda meisterlikult. Rahuldud sellega, et oled tuulelipp, mitte inimene. Kust tuul, sealt meel. Kui selliseid on palju, siis teevad nad ajalugu. Praegu on mänguväljak, hiljem on teised väljakud.

Muusikaline kujundus. Sellest tahaks kirjutada pikalt ja targalt, aga kuna olen selles vallas täiesti ebakompetentne, siis piirdun tagasihoidliku mõminaga. Kas seda võib üldse muusikaliseks kujunduseks nimetada? Üks mees seal üleval rõdul nõidus. See polnud nagu muusika, need olid helid. Nad eelnesid või järgnesid, nad olid saatjaks ja kaasaalajaks. Nad austasid näitlejat. Ei toppinud end sinna, kuhu pole vaja, ega püüdnud teha nagu,

Juristlik künism ning meeste ühtekuuluvustunne loob täpselt sama jõudude vahekorra nagu mänguväljakul – neli ühe vastu. Mihkel Kabel, Lauri Lagle, Märt Avandi ja Kristo Viiding.
Mats Õuna fotod

et nad on abistavad kargud lavalolijatele. Nad usaldasid näitlejat. See oli lavastuse ülitäpne, hullusti läbi mõeldud ja kogu oma olemusega etendust toetav osa. Minu jaoks oli see selles vallas midagi uudset ja omapärast, aga ma ei oska seda kaunilt formuleerida. Las siis nii jääbki. Saša nõidus.

Teisel etendusel oli näha juba ka palju noori nägusid. Leidsid ometi üles selle Sauna tänava. See lavastus ongi ju neist ja neile. Sügisest seda lavastust enam mõnda aega repertuaaris ei ole. Sellest on nii kahju.

Lõpustseenis noored näitlejad laulavad. Häbi on nende tegelaskujude nägudelt nagu maha pestud, aga midagi kumab justkui läbi. Ilusti laulsid. Väga ilusti.

Pean tunnistama, et mu hing puhkas, et oli tegemist näidendiga. Meie teatris on küllaldaselt oma peaga mõtlemist ja iseenese väljavalamist. Ega see ei ole sugugi halb. Peaasi et me ei võõrduks ega hakkaks üleolevalt suhtuma sellesse rikkusse, mis draamakirjanduse näol meie seljataga laiutab. Edna Mazja ei saami, ei otsi, ta on ratsionaalne, ta teab, mis sõna maksab. Ta teab, mida ta tahab ja kuidas seda saavutada. Liigliha on näidendis väga vähe ja see on ka lavastuses välja kraabitud. Näidendis oli kolm momenti, mille puhul ma kulme tõstsin. Esimene: täie tegevuse ja tekstiga on näidendisse sisse kirjutatud vägistamisstseen. Lavastuses seda ei ole. Teatri põrandalauad kannatavad välja väga palju. Ehk siiski on midagi, mida

nad välja ei kannata. Teine: Dvori. Kui sind on vägistatud kolm noort poisikest, siis tahad sa kohe pärast seda neljandaga minna pimeduse tulekul veehoidla juurde? Kas siin annab autor mingeid vihjeid Dvori tuleviku kohta? Kolmas: venekeelses variandis, mida mul oli võimalus lugeda, olid süüdimõistetutele antud vangla-aastad erinevad eesti keelde tõlgitud näidendist. Venekeelses variandis saavad kaks poissi vangistust ühe aasta ja õnnetu Šmulik kolm. Eestikeelses kumbki poiss kolm aastat ja Šmulik viis aastat. Vahe on päris suur. Kas on lähtunud mitme maa kriminaalkoodeksite erinevustest või millestki muust, ma loomulikult ei hakanud uurima. Kumb variant on õigem ja õiglasem? Ma pole jurist. Näidendis kasutatakse lendlauset: kohtusüsteem tugineb seadustele, mitte õiglusele.

Kes võidab selles lavastuses? Kes kaotab? Kokkuvõtteks võib nukralt nentida, et võitjaks jääb külm mõistus ja jõud ning inimlik haprus ja tunded ei maksa suurt midagi. Kurjus pääseb terve nahaga.

Kas inimese tuum elu jooksul muutub? Midagi muutub, aga põhiolemus jääb vist samaks. Kus lõpeb loom ja algab inimene? Millal ütleb inimene endale „ei”? Ja mida peab tegema, et temas see võime oleks?

Lõppude lõpuks võib ju väita, et see kõik on väga erandlik. Kuskil kunagi. Ja me oleme ju nii intelligentsed ja nii hästi kasvatatud.

Mitte kaua aega tagasi nägin Moskva TVst saadet, kus kordus peaaegu samasugune situatsioon. Neli poissi. Nii 14–15-aastased. Tüdrukuid neli. Sama küla tüdrukud. Umbes 12–14-aastased. Kõigi pildid olid näha, imearmsad kenad lapsenäod. Tüdrukud läksid õhtul neljakesi jalutama. Nad ei tulnud enam kunagi koju. See oli üheksa aastat tagasi. Nüüd leiti neli laipa. Kägistatud,

vägistatud. Emad on kõik need üheksa aastat lapsi koju oodanud. Lootnud. Süüdistus on esitatud neljale oma küla poisile. Üks neist aitas järgmisel hommikul paaniliselt tüdrukuid otsida. Kõik tunnevad ja teavad üksteist. Naabrid.

Üks poistest on kõik üles tunnistanud. Kõik. Kes mida tegi. Teised salgavad. Nad on nüüd 25-aastased. Mõnel on pere. Saates olid tüdrukute emad ja poiste emad. See oli kohutav. Kõik läbisegi karjusid ja nutsid. Üks versioon on, et lapsevanemad, saades teada, mis on juhtunud, aitasid laipu peita ja matta. Üks poistest oli ka saates. Ta rääkis, selg kaamera poole, ta ei julgenud oma nägu näidata. Kas tuleb kohtuprotsess või ei, polnudki nii väga selge, sest üheksa aastat olevat aegumise tähtaeg.

Naise au. Naise väarikus. Kui palju ilusaid tüdrukuid oli sel suvel meie laulupeol! Pärjadega ja ilma, patsikestega ja ilma, mütsikestega ja ilma, kõrvarõngastega ja ilma, pikkade juustega, lühikeste juustega. Ühel olid rukkililled patsi sisse punutud. Piltilusad tüdrukud olid. Kes neid kaitseb? Meeste vägivalda, robustsuse ja ükskõiksuse eest. Ainult ise.

Sel suvel käisin külas. Pakutakse lõunat, me istume kahekesi lauanaabriga kõrvuti ja tema torgib kahvliga toitu. Naaber on meessoost. Äkki tõstab ta silmad minu suunas ja lausub väga tasa: „Mina tean, mis on halb ja mis on hea.” Pikk paus. Siis ütleb veel tasemini: „Mina tean, mis on õige ja mis on vale.” Ma olin täiesti pahviks löödud. Ma olin võlutud. Minu naaber oli nelja-aastane. Lootust on.

Viide:

¹ Den za dnjom 15. V 2009.